

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 26 czerwca 2025 r.

Poz. 2883

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.216.2025.AA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 24 czerwca 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, poz. 1572, poz. 1907, poz. 1940),

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XIV/97/2025 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 maja 2025 r. w sprawie zasad udzielania stypendium Burmistrza dla uzdolnionych uczniów oraz trybu postępowania w tych sprawach.

Uzasadnienie

W dniu 28 maja 2025 r. Rada Miejska Białogardu podjęła uchwałę Nr XIV/97/2025 w sprawie zasad udzielania stypendium Burmistrza dla uzdolnionych uczniów oraz trybu postępowania w tych sprawach.

Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 3 czerwca 2025 r.

Materialnoprawną podstawę podjęcia ww. aktu stanowią art. 90t ust. 1 pkt 2 oraz ust. 4 ustawy o systemie oświaty¹⁾, zgodnie z którymi *jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży* (ust. 1 pkt). *W przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze* (ust. 4).

Na podstawie powyższych przepisów, Rada Miejska Białogardu określiła szczegółowe warunki, formy i zakres przyznawania stypendium w ramach Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży²⁾.

Podkreślić trzeba, że uchwała podjęta na mocy art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty jest aktem prawa miejscowego, zaliczanym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej³⁾ do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Taki akt normatywny musi zatem odpowiadać wszystkim wymogom, jakie prawo stawia w odniesieniu do zasad tworzenia i obowiązywania systemu źródeł prawa. W stosunku do aktów prawa miejscowego znaczenie istotne ma norma zawarta w art. 94 Konstytucji RP, który stanowi, że organy samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach.

¹⁾ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2024 r., poz. 750 z późn. zm.).

²⁾ Program przyjęty przez Radę Miejską Białogardu na mocy uchwały Nr XIV/96/2025 z dnia 28 maja 2025 r. w sprawie „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Białogard uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Białogardzie”.

³⁾ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Uwzględniając hierarchiczność źródeł prawa akty tego typu mają charakter zależny od źródeł prawa wyższego rzędu, czego konsekwencją jest stanowisko, że nie mogą normować materii uregulowanych aktami wyższego rzędu, naruszać granic delegacji ustawowej, a nadto, modyfikować przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu.

Merytoryczne postanowienia zawarte w uchwale Nr XIV/97/2025 Rady Miejskiej Białogardu mieszczą się w granicach ustawowego upoważnienia wynikającego z przywołanej wyżej regulacji ustawy o systemie oświaty. Stwierdzić jednak należy, że §7 tej uchwały, w myśl którego *uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego* w sposób istotny narusza art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych⁴⁾.

Uchwała w przedmiocie ustalenia zasad udzielania stypendium dla uzdolnionych uczniów jest aktem prawa miejscowego, co Rada Miejska Białogardu uwzględniła w §7 uchwały, postanawiając o jej ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego. Jednak, wskazując, że wchodzi ona w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, nie wzięła pod uwagę, wynikających z przepisów prawa, zasad dotyczących terminów obowiązywania aktów prawa miejscowego. Zgodnie bowiem z art. 4 ust. 1 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych *akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy*. Od tak ustalonej reguły, prawodawca wprowadza wyjątki, w tym w art. 4 ust. 2 stanowi, że: *W uzasadnionych przypadkach akty normatywne, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym*.

Z treści art. 4 ust. 1 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych wynika więc, że wprowadza on domyślną datę wejścia w życie aktu normatywnego i pełni funkcję zabezpieczenia obrotu prawnego przed sytuacjami, w których akt prawny nie zawierałby przepisu o tym, kiedy wchodzi w życie oraz zawiera zasadę, w myśl której data wejścia w życie danego aktu powinna być tak wyznaczona, by pomiędzy ogłoszeniem danego aktu, a jego wejściem w życie miało przynajmniej 14 dni. Zwrócić należy uwagę, że obowiązek ustanowienia odpowiedniego *vacatio legis* ma na celu zachowanie bezpieczeństwa prawnego, pewności obrotu prawnego, poszanowanie praw nabytych czy ochronę zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, których źródłem jest zasada demokratycznego państwa prawnego wyrażona w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek zachowania odpowiedniego *vacatio legis* ma umożliwić nie tylko zaznajomienie się z nowym prawem, ale również dokonanie odpowiednich działań adaptacyjnych, w tym także chroniących adresata normy przed pogorszeniem jego sytuacji⁵⁾.

Należy zgodzić się ze stanowiskiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim przedstawionym w wyroku z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt II SA/Go 534/19, zgodnie z którym *vacatio legis* – a więc okres pomiędzy dniem ogłoszenia aktu prawnego a dniem jego wejścia w życie - powinno być określone w taki sposób, aby *zapewnić adresatowi normy prawnej odpowiednią ilość czasu na zapoznanie się z treścią nowych regulacji i podjęcie działania, które umożliwi przystosowanie się do nich. W każdym przypadku długość vacatio legis musi być dostosowana do treści ustanowionej regulacji oraz możliwości pokierowania swoimi sprawami przez jej adresatów*. Podobnie wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 grudnia 2002 r., sygn. akt K 27/02, stwierdzając, że zgodnie z ustawą o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych minimalny okres *vacatio legis* wynosi 14 dni, zaś jego skrócenie czy też nadanie wstecznej mocy obowiązywania może mieć miejsce jedynie w szczególnych okolicznościach, a dodatkowo, gdy zasady demokratycznego państwa prawa nie stoją temu na przeszkodzie.

Zdaniem organu nadzoru wskazane standardy znajdują w szczególności zastosowanie do aktów prawa miejscowego, które nakładają na adresatów norm jakiegokolwiek obowiązki bądź prawa. Należy podkreślić, że *vacatio legis* nie leży w swobodzie działania organu prawodawczego, albowiem musi zaistnieć „uzasadniony przypadek”. Oznacza to, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może podjąć arbitralnej decyzji o ustaleniu *vacatio legis* krótszego niż nakazuje ustawa. Może to uczynić jedynie, gdy przemawiają za

⁴⁾ Ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461).

⁵⁾ Por. orzeczenie TK z dnia 3 października 2001r., K 27/01, OTK 2001 Nr 7, poz. 209.

tym szczególne okoliczności uzasadniające skrócenie terminu pomiędzy ogłoszeniem aktu, a jego wejściem w życie.

W kontekście powyższego wskazania wymaga, że §3 ust. 1 pkt 2 aktualnie obowiązującej uchwały Nr XX/159/2020 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad udzielania stypendium Burmistrza dla uzdolnionych uczniów oraz trybu postępowania w tych sprawach⁶⁾, stanowi, że *Stypendium jest udzielane uczniom, których wiedza i umiejętności wykraczają poza wymagania programowe tych szkół i którzy posiadają udokumentowane osiągnięcia: w zakresie sportu - uczniowie klas IV - VIII, którzy w danym roku szkolnym spełnią co najmniej jedno z następujących kryteriów:*

- a) *uzyskali jedno z trzech pierwszych miejsc w dyscyplinach indywidualnych w zawodach sportowych na szczeblu co najmniej powiatowym,*
- b) *uzyskali jedno z pięciu pierwszych miejsc w dyscyplinach indywidualnych w zawodach sportowych na szczeblu co najmniej wojewódzkim,*
- c) *należeli do składu drużyny, która zajęła pierwsze miejsce w zawodach sportowych na szczeblu co najmniej powiatowym.*

Natomiast, zgodnie z §3 ust. 1 pkt 2 uchwały Nr XIV/97/2025 *Stypendium jest udzielane uczniom, których wiedza i umiejętności wykraczają poza wymagania programowe tych szkół i którzy posiadają udokumentowane osiągnięcia w zakresie sportu – uczniowie klas IV – VIII, którzy reprezentowali szkołę w zawodach sportowych w danym roku szkolnym oraz spełniają co najmniej jedno z następujących kryteriów:*

- a) *uzyskali jedno z trzech pierwszych miejsc w dyscyplinach indywidualnych w zawodach sportowych na szczeblu co najmniej powiatowym,*
- b) *uzyskali jedno z pięciu pierwszych miejsc w dyscyplinach indywidualnych w zawodach sportowych na szczeblu co najmniej wojewódzkim,*
- c) *należeli do składu drużyny, która zajęła pierwsze miejsce w zawodach sportowych na szczeblu co najmniej powiatowym.*

Oczywistym zatem pozostaje, że przyjęte w analizowanej uchwale rozwiązanie jest niekorzystne dla adresatów norm w niej zawartych, bowiem wyłączona została grupa uczniów, którzy osiągają wysokie wyniki w dziedzinie sportu, jednakże dotychczas nie reprezentowali szkoły w zawodach sportowych, a aktywności te podejmowali poza szkołą. Oznacza to tym samym, że treść wprowadzonych przez organ stanowiący norm powinna być ich adresatom znana z odpowiednim wyprzedzeniem, które z woli prawodawcy co do zasady wynosi 14 dni.

W przedmiotowej sprawie, brzmienie §7 uchwały Nr XIV/97/2025, powoduje konieczność wyeliminowania tego aktu w całości.

Z uwagi na istotne naruszenie art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, konieczne i w pełni uzasadnione jest stwierdzenie nieważności uchwały Nr XIV/97/2025 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 maja 2025 r. w sprawie zasad udzielania stypendium Burmistrza dla uzdolnionych uczniów oraz trybu postępowania w tych sprawach.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia przedmiotowego rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Bartosz Brożyński
I Wicewojewoda Zachodniopomorski

⁶⁾Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r., poz. 2597.